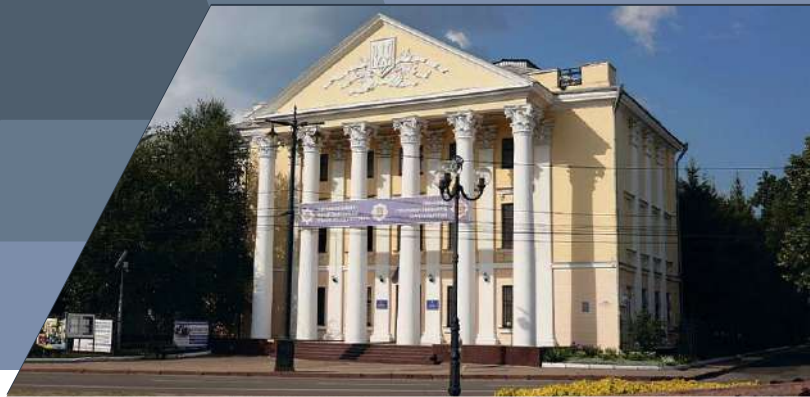


ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

II Міжнародної науково-практичної конференції

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВІЙНИ»

17 КВІТНЯ 2025 РОКУ



CUESC

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ ДОНЕЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ
СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВІЙНИ**

**МАТЕРІАЛИ ІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
17 квітня 2025 року**

УДК 351.862:342.78(477)(082)

Редакційна колегія:

БУГА Ганна – *голова редколегії* – начальник відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент;

Члени редакційної колегії:

СТЕЦЮК Роксолана – завідувач редакційно-видавничого відділення відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент;

ШУРУН Ірина – науковий співробітник відділу організації наукової роботи Донецького державного університету внутрішніх справ

A43

Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони в умовах війни : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 17 квітня 2025 року). Кропивницький : ДонДУВС, 2025. 690 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Донецького державного університету внутрішніх справ (протокол № 11 від 28.05.2025 року).

Збірник містить доповіді представлені на II Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони» (м. Кропивницький, 17 квітня 2025 року). Видання розраховане на науковців закладів вищої освіти, представників Міністерства оборони України, Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України, Національної поліції України, Державної прикордонної служби України, Державної міграційної служби України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Служби безпеки України, Антитерористичного центру при Службі безпеки України, Служби судової охорони, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Апарату Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальних органів України, центрального органу виконавчої влади і громадських організацій, а також усіх, хто цікавиться актуальними питаннями підготовки фахівців для сектору безпеки та оборони.

Усі доповіді представлено в авторській редакції.

УДК 351.862:342.78(477)(082)

© Автори, 2025

© ДонДУВС, 2025

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	23
АБДЕЛЬ ФАТАХ Анна АДАПТАЦІЯ ПРАВНИЧОЇ ОСВІТИ ДО ПОТРЕБ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	27
АКСЬОНОВА Віра ПАРАДИГМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФСЬКОЇ ОСВІТИ ЯК НАУКОВОЇ СКЛАДОВОЇ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	29
АНДРІЄНКО Іван, КАЛЯКІН Сергій РОЛЬ СИМУЛЯЦІЇ ТА ВІРТУАЛІЗАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ	34
АНДРУХІВ Дмитро, ПРИДАТКО Олександр ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ДСНС УКРАЇНИ	37
АФОНІН Дмитро ПИТАННЯ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА VR-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ: НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИЙ КОМПЛЕКС «ВІРТУАЛЬНИЙ ПОЛІГОН: ОГЛЯД МІСЦЯ ПОДІЇ»	41
БАКАЙ Ілля, МАКАРЕНКО Олександр НАУКОВО-ОСВІТНІ ІНІЦІАТИВИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	44
BALANAIEVA Oksana, MAMONOVA Olena TRAINING OF FUTURE POLICE OFFECERS FOR INTERCULTURAL COMMUNICATION IN CONDITIONS OF PEACE AND UNDER MARTIAL LAW	47
БАНДУРКА Олександр ДО ОКРЕМИХ ПРОБЛЕМ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ СЕКТОРА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	51
БАНДУРКА Сергій ЗНАТИ СВОЇ ПРАВА І ПРАВА ГРОМАДЯН – ОБОВ’ЯЗОК КОЖНОГО ПРАВООХОРОНЦЯ	54

СИРМАМІЇХ Ірина

КОМПЛАЄНС ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО
ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЕТИЧНІ
ВИКЛИКИ

537

СІРЕНКО Марія, ВАРАВА Володимир

ОСОБЛИВІСТЬ ВИВЧЕННЯ ОРД В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ МВС
УКРАЇНИ

539

СІРКО Роксолана, СЛОБОДЯНИК Володимир

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ САМОЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ РИЗИКОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРОФЕСІЙ

541

СКЛЯР Олександр, ГАДОМСЬКА Олена

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

545

СМОТР Ольга

ТЕНДЕНЦІЇ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОЦЕСІ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

548

СНІЖКО Софія, ДРОБЕНКО Діна

ПІДГОТОВКА ЮРИСТІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ:
ІНТЕГРАЦІЯ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

552

СНІЖКО Софія, ФЕДОРЧАК Ірина

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО
ПІДХОДУ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

555

SNISARENKO Iryna, CHERNIONKOV Yaroslav

ENGLISH AS AN IMPORTANT TOOL FOR THE DEFENCE SECTOR
PERSONNEL

559

СОБАКАРЬ Андрій

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ПРАВООХОРОНЦІВ В УМОВАХ
НОВИХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

561

СТЕПАНЧУК Сергій, ШЕВЧЕНКО Роман

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМАТИКИ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З
ПРОВЕДЕННЯ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ В УМОВАХ
МОЖЛИВОГО БОЙОВОГО УРАЖЕННЯ

567

СТРАТОНОВ Василь

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
ПРАВООХОРОНЦІВ

570

підходу до набуття поліцейськими професійно значущих якостей. Ставимо собі за ціль, шляхом опитування, в діючих поліцейських встановити, які, на їх думку, професійні якості в умовах воєнного стану є найбільш значущими. Дослідження професійних якостей працівників поліції є важливим напрямом наукових пошуків, адже воно дозволяє визначити ключові компетенції, необхідні для ефективної роботи правоохоронців, в цілому.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 22.03.2025).
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: наказ МВС України від 26.01.2016 р. № 50.
3. Бондаренко В. В. Професійна підготовка працівників патрульної поліції: зміст і перспективні напрями: монографія. Київ: ФОП Кандиба Т. П., 2018. 524 с.
4. Цільмак О., Лефтеров В. Дисциплінованість як інтегральна професійно-психологічна риса поліцейського. *Ūridična psihologîâ*. 2020. No 1(26). С. 55–61.
5. Правила етичної поведінки поліцейських: затв. наказом МВС України від 09.11.2016 р. № 1179. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16> (дата звернення: 31.03.2025).
6. Пономаренко Я. С. Психологічний зміст особистісних факторів у поліцейських з різним рівнем особистісної здійсненності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*. 2022. № 1. С. 72–76.
7. Молчанова О. М. Теоретичний аналіз професійно важливих якостей поліцейських. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2024. № 1. С. 57–60.
8. Шевченко Л. О., Шломін О. Ю. Професійно-особистісні якості працівників підрозділів превентивної діяльності Національної поліції на різних етапах професійного становлення. *Психологічний часопис*. 2019. Т. 5. № 10. С. 143–155.

Ольга СМОТР,

*професор Львівського державного
університету безпеки життєдіяльності,
кандидат технічних наук, доцент, полковник служби цивільного захисту*

**ТЕНДЕНЦІЇ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОЦЕСІ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

У сучасних умовах, що характеризуються високою динамікою загроз техногенного, природного та воєнного характеру, особливої актуальності набуває вдосконалення підготовки фахівців служби цивільного захисту (СЦЗ). Важливим інструментом, який може радикально змінити парадигму освітнього процесу у цій сфері, є штучний інтелект (ШІ). Моделювання сценаріїв його застосування у навчальних програмах дозволяє створювати адаптивні, динамічні та реалістичні умови для формування професійних компетентностей фахівців СЦЗ.

Підготовка фахівців у галузі цивільного захисту передбачає оволодіння широким спектром знань – від оперативного реагування на надзвичайні ситуації до стратегічного планування та управління ризиками. У воєнний час ці виклики ускладнюються ще більше, адже фахівці СЦЗ повинні бути готові до роботи в умовах небезпеки, нестачі ресурсів та необхідності ухвалювати рішення в умовах невизначеності. Традиційні освітні методики не завжди надають змогу моделювати реалістичні сценарії загроз, що знижує ефективність підготовки цих фахівців.

Вивчення міжнародного досвіду впровадження штучного інтелекту у підготовку фахівців служби цивільного захисту показує, що тенденція використання ШІ в їх підготовці набуває поширення в різних країнах, сприяючи підвищенню ефективності навчання та оперативності реагування на надзвичайні ситуації [1,2]. Для прикладу, у США використовують симуляційні системи на основі ШІ для тренування рятувальників. Одна з них це система SimX, що надає змогу створювати реалістичні сценарії надзвичайних ситуацій, де рятувальники можуть практикувати свої навички в умовах, максимально наближених до реальних. У Канаді впроваджено систему RescueSim, яка використовує ШІ для моделювання різних типів надзвичайних ситуацій. Це дозволяє рятувальникам тренуватися в умовах, які можуть виникнути в реальному житті, і отримувати зворотний зв'язок щодо їхніх дій. У рамках проекту DRIVER+ в Європейському Союзі використовують ШІ для створення навчальних програм та симуляцій, які допомагають рятувальникам розвивати свої навички та підвищувати готовність

до дій у кризових ситуаціях. В Австралії система FireSim допомагає тренувати рятувальників, використовуючи ІІІ для моделювання лісових пожеж. Що теж надає змогу рятувальникам практикувати свої дії в умовах, максимально наближених до реальних пожеж.

Тенденція використання штучного інтелекту та робототехніки у підготовку фахівців цивільного захисту спостерігається і в Україні [1,3]. Ось кілька конкретних прикладів. У лютому 2025 року рятувальники Вінниччини підписали Меморандум про співпрацю з Вінницькою ІТ-Академією, що передбачає навчання особового складу теорії та практики керування БПЛА. Програма включає теоретичний блок з основ аеродинаміки, картографії та авіаційної безпеки, а також практичні заняття з керування дронами в різних умовах [4]. Подібні навчання проводяться і в ряді інших областей, де рятувальники освоюють використання дронів для виявлення вибухонебезпечних предметів та моніторингу пожеж у лісах і на торфовищах. На Рівненщині рятувальники застосовують тактичного робота для гасіння пожеж у важкодоступних та небезпечних зонах. Цей робот здатний самостійно прокладати рукавні лінії та гасити займання, мінімізуючи ризики для особового складу [5].

Очевидно, що штучний інтелект здатен забезпечити новий рівень якості освітнього процесу завдяки наступним можливостям:

- Адаптивне навчання: системи на основі машинного навчання дозволяють налаштовувати складність та зміст навчального матеріалу відповідно до індивідуального прогресу здобувача освіти.

- Інтелектуальні симуляції та сценарне моделювання: глибоке навчання та генеративні моделі (наприклад, моделі на кшталт GPT чи DALL-E) можуть відтворювати реалістичні сценарії надзвичайних ситуацій для тренування реагування.

- Віртуальні асистенти: чат-боти та голосові помічники на базі обробки природної мови здатні підтримувати процес навчання 24/7, допомагаючи студентам орієнтуватися у навчальному контенті.

- Аналітика даних та прогнозування: аналіз поведінкових патернів учасників освітнього процесу дає змогу викладачам виявляти слабкі місця у підготовці й вчасно коригувати освітню траєкторію.

Впровадження штучного інтелекту (ШІ) у підготовку фахівців служби цивільного захисту має значний потенціал. Однак, варто пам'ятати і про ризики, що супроводжують цей процес. Перш за все, це залежність від технологій, висока вартість та складність інтеграції, що можуть стати бар'єрами для багатьох навчальних закладів, та вимагає ретельного планування освітнього процесу й управління. Окрім цього, надмірна залежність від ШІ може призвести до втрати критичних навичок, а етичні питання та безпека даних викликають занепокоєння щодо конфіденційності та упередженості алгоритмів.

Інтеграція ШІ в освітні програми цивільного захисту має бути поетапною і підкріпленою нормативно-методичним забезпеченням. Доцільно передбачити розробку міждисциплінарних навчальних модулів на стику інформатики, кризового менеджменту та педагогіки. Важливим є також залучення кращих практик іноземних навчальних центрів, зокрема FEMA (США), THW (Німеччина), JCSA (Японія), які вже експериментують з інтелектуальними симуляційними платформами.

Отже, моделювання сценаріїв застосування ШІ у навчанні фахівців служби цивільного захисту дозволяє трансформувати освітній процес у більш гнучкий, персоналізований і реалістичний. Це не лише підвищує якість підготовки, а й формує здатність діяти ефективно в умовах криз. Впровадження ШІ в освітній процес сприятиме створенню нової генерації фахівців, здатних використовувати сучасні технології для збереження життя та безпеки населення.

Список використаних джерел

1. Hrytsenchuk O. THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN EDUCATION: TRENDS AND PROSPECTS IN UKRAINE AND ABROAD. UNESCO Chair Journal Lifelong Professional Education in the XXI Century. 2024. No 2(10). P. 152-161. URL: [https://doi.org/10.35387/ucj.2\(10\).2024.0012](https://doi.org/10.35387/ucj.2(10).2024.0012)
2. European Parliament legislative resolution of 13 March 2024 on the proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on laying down harmonised rules on Artificial Intelligence (Artificial Intelligence Act) and

amending certain Union Legislative Acts (COM(2021)0206 – C9-0146/2021 – 2021/0106(COD)). (2024, March 13). Retrieved: August 10, 2024, from https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0138_EN.html

3. Мечус Х., Смотри О. (2024). Штучний інтелект у прогнозуванні природних катастроф: алгоритми та їх ефективність. Екологічна безпека в умовах війни: зб. наук. праць V Міжнар. наук.-практ. конф. Львів: ЛДУ БЖД, 2024. С. 226–227.
4. Перша група службовців ДСНС розпочала навчання. INTITA. URL: https://intita.com/news/spivpracya-vinnickoi-it-akademii-z-dsns-vzhe-startovala_1741019177?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 08.04.2025).
5. Озброїлися роботом: на Рівненщині рятувальники навчаються гасити пожежі тактичною технікою. Суспільно-політичне інформаційне інтернет-видання «Суспільне Мовлення». URL: https://suspilne.media/rivne/357276-ozbroilisa-robotom-na-rivnensini-ratuvvalniki-navcautsa-gasiti-pozezi-takticnou-tehnikou/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 08.04.2025).

Софія СІЖКО,

*курсантка 2 курсу факультету № 1 Донецького
державного університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Діна ДРОБЕНКО,

*викладач кафедри кримінального процесу та криміналістики
факультету № 1 Донецького державного
університету внутрішніх справ*

ПІДГОТОВКА ЮРИСТІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ: ІНТЕГРАЦІЯ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ

Сучасний стан підготовки юристів у секторі безпеки і оборони в Україні є важливим аспектом, що безпосередньо впливає на ефективність функціонування державних органів, які відповідають за забезпечення національної безпеки. В умовах війни та гібридних загроз, що стоять перед країною, необхідність створення висококваліфікованих юристів, здатних забезпечити правову стабільність в секторі безпеки та оборони, стала ще більш актуальною [1, с. 35]. Однак існуюча система підготовки юристів в Україні часто має значні розбіжності в навчальних програмах для цивільних і військових спеціальностей,